

*Svetlana
Nikolayonok*

**VRIJ OM
(OPNIEUW)
TE KIEZEN**

Lessen uit mijn leven en loopbaan

acco

VOORWOORD

Op een doordeweekse avond, onderweg naar de voetbaltraining van mijn negenjarige zoon, vulde de auto zich met de geur van suikerwafel en een funky beat uit de speakers. Mikael zat naast me, knabbelend, en volledig overtuigd dat dit dé coole muziek was waar jongens van zijn leeftijd naar luisterden.

Plots keek hij me aan met zijn grote groene ogen en vroeg: 'Mama ... denk jij dat ik succesvol ga zijn?'

Zijn vraag was zo onverwacht en tegelijk zo ontroerend. Het is een vraag die je eerder verwacht van een volwassene dan van een kind met kruimels op zijn T-shirt.

Ik glimlachte en zei: 'Ja, schatje. Daar ben ik zeker van. Omdat jij je eigen pad gaat kiezen. Wat je ook beslist. Studeren, ondernemen, werken voor een bedrijf of, zoals je nu droomt, profvoetballer worden, het wordt j^óuw keuze. Niet omdat iemand het van je verwacht, maar omdat het jou gelukkig maakt. En ik zal altijd naast je staan als je grootste supporter.'

Voor mij gaat succes niet over jobtitels of diploma's. Succes, voor mij, is vrijheid. Jezelf kunnen zijn, trouw blijven aan je waarden en de mensen om je heen aanvaarden zoals ze zijn. Die overtuiging draag ik letterlijk mee. Een kleine tatoeage op mijn rechteronderarm, in mijn eigen handschrift: het woord *FREE*. Vrij zijn om te kiezen, mijn pad te vormen en in lijn te blijven met wie ik echt ben.

Mikael glimlachte. Ik zag hoe die woorden hem net dat beetje extra zelfvertrouwen gaven. Ik voegde er ook aan toe dat het belangrijkste is dat hij in zichzelf blijft geloven. Obstakels zijn onvermijdelijk, maar vaak ook het begin van iets nieuws. Wat je gelooft, bepaalt hoe je kijkt en wat je ziet. Zoals Henry Ford het ooit zei: 'Of je denkt dat je het kunt, of denkt dat je het niet kunt – je hebt gelijk.'

Mijn eigen pad was allesbehalve vlak. Op mijn vijftiende kwam ik met mijn moeder en stiefvader als politiek vluchteling naar België. Ik moest opnieuw beginnen in een vreemd land, met een taal die ik niet sprak. Wat we meebrachten, paste in enkele koffers. Jaren later, toen mijn zoon nog geen jaar oud was, liep mijn huwelijk stuk en werd ik alleenstaande moeder. Er volgde anderhalf jaar van nachten met onderbroken slaap, waarin ik mijn zoontje met buikkrampjes door de woonkamer droeg, terwijl overdag een veeleisende voltijdse job op mij wachtte. Ook professioneel bleef verandering een constante. Een wissel van sector, afdelingen in transitie, ook wel eens een toxische collega of een manager die me meer energie kostte dan het werk zelf. Mijn diploma ‘*change management in real life*’ heb ik dus ruimschoots behaald.

Het waren stormen die me hadden kunnen breken. Maar keer op keer koos ik ervoor om verder te gaan. **Want ervaring is niet wat ons overkomt; het is hoe we kiezen om ermee om te gaan.** Het zijn niet de externe factoren, situaties of mensen die ons definiëren, maar hoe we met die bochten en hobbels omgaan.

Uiteindelijk heb jij de sleutels van de auto die ‘het leven’ heet in handen. Natuurlijk zijn er omwegen, doodlopende straten en momenten waarop je je verdwaald voelt. Onderweg kan een goede passagier, een mentor, je helpen om op koers te blijven en je advies geven als je even niet weet welke richting je uit moet. Soms is het al genoeg dat er iemand naast je zit om je te steunen wanneer de weg moeilijk wordt. Jij bent het, met jouw handen aan het stuur, je voet op het gaspedaal en jouw mindset en vastberadenheid die bepaalt hoe ver je geraakt.

Waarom ik dit boek schreef

Na bijna twintig jaar in de bedrijfswereld, eerst bij een van de grootste olie- en gasmultinationals, later in de hernieuwbare energie, ontdekte ik dat succes niet wordt bepaald door waar je begint. Het gaat om hoe je onderweg trouw blijft aan jezelf. Hoe je omgaat met uitdagingen en durft luisteren naar wat ze je proberen te leren. Gaandeweg besepte ik ook dat ik méér impact wilde maken. De overstap naar groene energie voelde daarom als een vorm

van thuishkomen: deel uitmaken van iets dat betekenisvol is in de wereld van vandaag. Een keuze die niet alleen goed voelde voor mijn carrière, maar ook voor de planeet waarop mijn zoon en toekomstige generaties opgroeien.

Tijdens een gesprek met Vlerick-professor Kurt Verweire, expert in strategie-implementatie, spraken we over hoe succes vaak gemeten wordt. In de bedrijfswereld gaat dat meestal over cijfers, zoals *Return on Equity* (ROE), een maatstaf voor hoe efficiënt waarde wordt gecreëerd voor aandeelhouders. Net zoals veel bedrijven hun succes proberen te vatten in cijfers, hebben wij als individuen ook onze maatstaven. Voor sommigen is dat financiële zekerheid, voor anderen deeltijds werken om naast hun job ruimte te maken voor iets anders dat hen energie geeft: een bijberoep opstarten, creatief bezig zijn of meer tijd met familie doorbrengen. Voor anderen is het de behoefte om iets tastbaars na te laten in het leven van anderen, groot of klein.

Door in verschillende functies en sectoren te werken, ontdekte ik dat er geen kant-en-klare formule bestaat voor succes. **Iedereen begint ergens anders en ieders pad volgt een ander ritme. Wat voor de een werkt, werkt niet per se voor de ander. En dat is oké. Succes draait in essentie om bewust keuzes maken en daar trouw aan blijven.** Er zijn wel een aantal principes die je kunnen helpen om je eigen koers te bepalen. Als je die combineert met zelfinzicht en de bereidheid om die stappen te zetten, kom je elke keer weer dichterbij wat écht bij je past.

Dit boek is mijn manier om die inzichten met jou te delen. Inzichten die ik zelf graag had willen hebben toen ik aan mijn loopbaan begon. Voor mij is dit boek ook een nieuw begin, een manier om iets terug te geven. Als dit boek zelfs maar één iemand helpt om dichterbij zichzelf te komen, om met meer rust of richting verder te gaan, dan is het voor mij al meer dan geslaagd.

Voor wie dit boek is

Dit boek is voor professionals die hun loopbanen bewust willen sturen. Voor wie voelt dat het tijd is om even stil te staan bij waarheen en waarom. Misschien helpt mijn verhaal jou om je volgende stappen bewuster te zetten, om de rugzak van je talenten en ervaringen meer te vullen en vooral ook gerichter te dragen.

Tegelijk gaat dit boek over meer dan werk alleen. Professionele keuzes raken onvermijdelijk aan wie je bent, hoe je leeft en wat voor jou betekenisvol is. Wie meer wil dan 'gewoon een job' en verlangt naar een carrière met impact, zal merken dat die zoektocht ook duidelijkheid brengt in andere levensdomeinen.

Dit boek is een uitnodiging om nieuwsgierig te zijn, bij te sturen wanneer nodig en bewust te kiezen wat voor jou betekenisvol is.

Als je op zoek bent naar richting die niet alleen goed staat op je cv, maar ook goed voelt in je leven, dan is dit boek voor jou.

Bagage voor je reis

De inzichten in dit boek komen uit de praktijk. Ik heb ze vaak met vallen en opstaan opgedaan. Het zijn perspectieven die ik zelf heb uitgetoetst en die voor mij écht het verschil hebben gemaakt. Ik raak thema's aan zoals leiderschap zonder titel, het belang van relaties en zichtbaarheid, omgaan met verandering en onzekerheid en het herkennen van momenten waarop blijven, bijsturen of loslaten aan de orde is.

Je zal merken dat het niet gaat over perfect plannen of foutloos kiezen. Het gaat over leren omgaan met falen, over emotionele intelligentie als kompas in werkrelaties en over groeien zonder jezelf te verliezen.

INTRODUCTIE: MIJN REIS

Een nieuwe taal leren en je aanpassen aan een nieuwe cultuur op je vijftiende

In september 1999 veranderde mijn leven compleet. Ik was vijftien en woonde in Zhytomyr, een stadje in het noorden van Oekraïne, in een appartementsgebouw waar iedereen elkaar kende. Zoals overal in Oost-Europa werd er meer buiten dan binnen geleefd. We brachten in de zomer dan ook al onze vrije tijd door op de buitenkoer. Jongens speelden gitaar met liedjes van DDT, een rockband die in de jaren tachtig en negentig symbool stond voor protest en jeugdcultuur. Meisjes keken toe en giechelden.

Klasfoto op 12-jarige leeftijd, september 1996, Oekraïne.

Ik staarde vaak stiekem naar Alexei, mijn eerste crush. Af en toe keek hij naar me en lachte met kuiltjes in zijn wangen. Dat was mijn wereld: vriendschappen, muziek, dromen over de toekomst. Totdat we van de ene op de andere dag moesten vertrekken uit Oekraïne. Ik kreeg nauwelijks uitleg. Alles wat vertrouwd was, verdween.

Pas veel later begreep ik de echte reden van ons vertrek en waarom mijn ouders mij zo weinig vertelden. Na de val van de Sovjet-Unie werd het plots voor het eerst mogelijk om ondernemer te

worden. Mijn moeder gaf haar baan als muziklerares op en bouwde een succesvolle parfumeriezaak op. Jarenlang draaide alles goed, tot ze besloot de politieke oppositie openlijk te steunen, uit overtuiging dat het systeem an-

ders kon. Het begon als idealisme, maar haar betrokkenheid bleek al snel een gevaar. In een land waar corruptie diepgeworteld was en machtige mannen hun positie met hand en tand verdedigden, was de oppositie actief steunen riskant. Mijn moeder en stiefvader werden bedreigd. In een land waar je toen niet op bescherming kon rekenen, bleef er maar één uitweg over: vluchten.

Het leven kantelde. In Oekraïne hadden mijn moeder en stiefvader een vrij comfortabel leven opgebouwd. Wat daar als welvaart voelde, betekende in België plots niets meer. Een bedrag dat daar zekerheid bood, stelde hier weinig voor. We begonnen opnieuw, in elk opzicht. Ons startkapitaal was zo goed als niets.

Mijn ouders pasten zich meteen aan. Ze begonnen allebei lessen Nederlands te volgen. Mijn stiefvader volgde een opleiding en ging aan de slag in de bouw, een sector waar taal minder een drempel was. Mijn moeder kon als administratief bediende aan de slag bij de VDAB. Hun houding heeft me gevormd. Je kunt je status verliezen, je comfort, zelfs je zekerheden. Maar zodra je ergens bent, draag je zelf de verantwoordelijkheid voor hoe je omgaat met de nieuwe omstandigheden. Niet klagen, niet vergelijken, maar actie ondernemen.

Aanpassen betekende voor hen werken en volhouden. Voor mij begon datzelfde proces op de schoolbanken.

Eerste schoolervaring

Nadat we in België aankwamen, werd ik toegewezen aan een school in Antwerpen waar speciale klassen waren voor anderstalige kinderen. Mijn klas bestond vooral uit jongens uit Kosovo, gevlucht voor de Balkanoorlog. Op een dag legde een klasgenoot zijn hand op mijn schouder en streek door mijn blonde haar. Voor hem was het misschien onschuldig, maar voor mij voelde het alsof elke cel van mijn lichaam protesteerde. Die avond lag ik huilend in bad en schrobde mijn huid, alsof ik het gevoel kon wegwassen.

Ik wilde terug naar Oekraïne, naar mijn vertrouwde omgeving. Ik zei tegen mijn ouders dat ik nooit meer naar die klas wilde. Ze spraken met de leer-

kracht, die het wegwufde alsof het niets voorstelde. Dus ging ik elke dag opnieuw terug, onzeker en op mijn hoede. Totdat er op een ochtend iets veranderde op de speelplaats. Ik hoorde Russisch, een taal die alle kinderen uit de post-Sovjetregio deelden. Eén vertrouwd woord was genoeg om me weer een beetje thuis te voelen. Zo vond ik mijn eerste vrienden in België.

Zes maanden na aankomst in België, maart 2000.

Maanden later legde ik examens af om mijn niveau Nederlands te bepalen. Hoewel ik zelf vond dat mijn kennis beperkt was, slaagde ik met goede cijfers en mocht ik een richting kiezen binnen het ASO. Het werd Economie-Moderne Talen. Een keuze die vooral praktisch ingegeven was: deze richting zou me voldoende mogelijkheden geven.

Als iemand met een migratieachtergrond begrijp ik de bewijsdrang tegenover je ouders maar al te goed. In België geeft 70 procent van de migrantenleerlingen aan sterk gemotiveerd te zijn¹. Ik paste perfect in dat plaatje.

Economie, wiskunde en Engels waren mijn favoriete lessen. Wat ik wel compleet onderschatte, waren de lessen Frans. Mijn klasgenoten hadden er al

jaren ervaring mee, ik daarentegen moest helemaal van nul beginnen. Mevrouw Clement was streng, perfectionistisch en niet bepaald aanmoedigend. Ik lachte in mezelf: 'Waarom makkelijk doen als het moeilijk ook kan, toch?'

Frans is nooit mijn beste vak geworden, en dat is oké. Vandaag weet ik dat niet elk pad even vlot loopt, en dat je niet in alles hoeft uit te blinken. Brein- en leerexpert Jim Kwik verwoordt het prachtig: *'On the days you have only 40% and you give 40%, you gave 100%.'* Voor mij gaat dat niet enkel over energie, maar ook over talenten. **Je hoeft niet overal een tien op tien te scoren. Als je inzet toont en het beste van jezelf geeft, dan is dat ook genoeg.**

Universiteit: de volgende uitdaging

Daarna ging ik naar de universiteit in Leuven. Ik koos voor Toegepaste Economische Wetenschappen, alweer een richting met veel toekomstmogelijkheden. Vandaag ben ik blij met die keuze. Wat ik doe en wat ik kan bijdragen, geeft me voldoening.

Tegelijk weet ik dat mijn hart ook andere richtingen had kunnen verkennen. Geneeskunde fascineerde me, maar het was een pad dat tijd vroeg. Innerlijk voelde ik de drang om zo snel mogelijk op eigen benen te staan, financieel onafhankelijk zijn en iets terug kunnen doen voor mijn ouders. Die keuze heb ik later op mijn eigen manier gecompenseerd door elke aflevering van *ER* en later *Grey's Anatomy* te bekijken, meerdere keren zelfs.

Luister daarom vooral goed naar je hart, niet enkel naar de bewijsdrang richting je omgeving. Je hart verdient het ook om gehoord te worden.

Eens mijn keuze gemaakt was, begon het echte avontuur. Het contrast met de middelbare school kon niet groter zijn: plots zat ik in een aula met zeshonderd studenten, niemand die me kende, niemand die keek of ik aanwezig was. Vrijheid. Soms zelfs te veel vrijheid. De meeste vakken waren interessant en uitdagend, maar één vak, Bestuurlijke Informatiesystemen, interesseerde me absoluut niet. Ik sloeg de lessen over en haalde een acht op twintig, goed voor een herexamen.

De stress kroop onder mijn huid. Ik kreeg paniekaanvallen. In de aula koos ik altijd een plaats aan de zijkant, bang dat ik niet naar buiten zou kunnen als de angst toesloeg. Mijn hart bonsde op die momenten sneller dan normaal, mijn ademhaling werd oppervlakkig en haastig. Mijn handen werden klam en soms trok er misselijkheid door mijn lijf. Het voelde alsof ik gevangen zat in mijn eigen lichaam, zonder ontsnappingsroute. Er waren dagen dat ik wakker werd met de gedachte: 'Ik hoop dat deze dag zo snel mogelijk voorbijgaat.'

Mijn houvast werd een zin die ik telkens opnieuw fluisterde: '*What doesn't kill you makes you stronger.*' Ik begon het te geloven. Als ik nog leefde, kon ik dit aan. Ik zei tegen mezelf dat ik de enige ben die mezelf gaat kunnen helpen. Zonder het toen te beseffen, was dat het begin van mijn overtuiging dat mind-set alles bepaalt.

Ik slaagde voor het herexamen. Ook de paniekaanvallen ebden weg, stap voor stap. Hoe precies, weet ik niet eens. Het enige wat ik deed, was mezelf blijven toespreken en overtuigen dat ik dit zou overwinnen. Er is weinig wetenschappelijk onderzoek rond dit thema, maar toch blijkt dat positieve zelfspraak gevoelens van angst kan verminderen en het gevoel van controle kan vergroten.²

Na vier jaar studeerde ik af, cum laude.

Geen paniek meer, alleen geloof in mijn eigen kracht.

De stap naar de bedrijfswereld

De keuze van je eerste werkgever voelt vaak als een enorme beslissing. Je eerste job is je eerste echte stap in de bedrijfswereld en legt een basis voor je carrière. Je doet er waardevolle ervaringen op, leert nieuwe vaardigheden en bouwt je eerste professionele netwerk uit. Het bedrijf waar je start en de mensen met wie je werkt, maken ongetwijfeld een indruk en geven richting aan hoe je naar werk en carrière kijkt. Maar tegelijk is het belangrijk om te onthouden dat deze keuze niet allesbepalend is.

Veel mensen hebben het gevoel dat ze meteen de perfecte match moeten vinden, maar in werkelijkheid is je eerste job vooral een startpunt. Het is oké om te verkennen, fouten te maken en gaandeweg te ontdekken wat je wel of juist niet zoekt in een rol of organisatie.

Zie je loopbaan daarom als een pad dat je stap voor stap verkent, niet als een rechte lijn die je vanaf het begin moet vastleggen. Als je merkt dat je eerste keuze niet de juiste was, is dat een kans om je koers bij te sturen. Je laat er net mee zien dat je zelfbewust bent en durft te kiezen voor wat beter bij jou past. Werkgevers waarderen die openheid en het lef om te veranderen.

Laat de druk dus los om het meteen perfect te doen. Gebruik je start als leer-moment, ontdek wat je energie geeft en waar je in wil groeien. **Je carrière is geen sprint, maar een reis. Elke ervaring, goed of minder goed, helpt je vooruit.**

Van ambitie naar realiteit

Ik wist met zekerheid dat ik in de energiesector wilde werken. Het was vooral de enorme impact op de wereld, de economie, de geopolitiek en het milieu die me aantrok. Ik wilde bijdragen aan iets dat groter was dan ikzelf.

Het was niet makkelijk om een job te krijgen bij een topbedrijf in deze sector, vooral omdat veel anderen hetzelfde wilden. Om op te vallen nam ik het initiatief om een vrijwillige stage te doen, iets wat me onderscheidde van de rest.

Veel van mijn medestudenten hadden ook goede cijfers, maar ik was degene die de tijd nam om enkele maanden gratis bij BP te werken en zo waardevolle ervaring op te doen.

Een stap extra zetten maakt altijd het verschil, of dat nu een stage is, vrijwilligerswerk, een project of een blog opstarten in je interessegebied. Soms kan een gesprek ook al deuren openen. Een professional uitnodigen voor een koffie of gewoon een bericht sturen op LinkedIn kan je zichtbaarheid vergroten en onverwachte kansen opleveren. In mijn geval gaf de stage mij praktijkervaring en een voorsprong bij het solliciteren.

Ik droomde er toen van om voor ExxonMobil te werken. Hun slogan '*Addressing future energy challenges*' sprak me meteen aan. Het ging niet alleen om business, maar ook om een lange-termijnvisie. Wat me écht overtuigde, waren de mensen die ik ontmoette tijdens carrièrebeurzen aan de universiteit. Het waren geen gewone medewerkers, maar gepassioneerde ambassadeurs, elk met hun eigen inspirerende verhaal over persoonlijke groei en prestaties.

Wie een nieuwe (of eerste) job zoekt, raad ik sterk aan om niet alleen te focussen op de gesprekken met de selectiecommissie, maar ook actief contact te zoeken met medewerkers die er al werken. Zij geven vaak de eerlijkste en meest waardevolle inzichten over de bedrijfscultuur en hoe het er écht aan toe gaat. Wees niet bang om vragen te stellen die verder gaan dan de standaardvragen. Hier zijn een paar voorbeelden die je kunnen helpen:

- Als je nu terugkijkt, wat had je dan graag willen weten toen je hier begon te werken?
- Welke ervaring maakt je trots om hier te werken?

- Wat zijn de grootste uitdagingen voor nieuwe medewerkers in hun eerste jaar en hoe kun je je hierop voorbereiden?
- Is er een mentorprogramma of een ander ondersteuningssysteem voor nieuwe medewerkers?
- Op welke manier meet het bedrijf succes?

De juiste vragen stellen geeft je niet alleen een beter beeld van het bedrijf, maar toont ook je oprechte interesse om de werkomgeving te begrijpen. Zo kun je een beter geïnformeerde keuze maken én bouw je onderweg waardevolle connecties op, in persoon of digitaal.

Ik kreeg de kans om bij ExxonMobil te starten als pricing analyst. Het voelde bijzonder om bij mijn droombedrijf van toen aan de slag te mogen gaan, niet alleen omdat het een doel was dat ik mezelf had gesteld, maar vooral omdat het bevestigde dat extra stappen zetten en volhouden écht het verschil kan maken. Zo begon mijn reis in de bedrijfswereld, een traject vol leren, ontdekken en groeien.

Als ik terugkijk, zie ik hoe belangrijk die keuze was, maar ook dat het niet allesbepalend was. Je eerste werkgever kan deuren openen, je blik verruimen en je op weg helpen, maar het is vooral een startpunt. Wat voor mij begon met een droom om bij ExxonMobil te werken, groeide uit tot dertien leerrijke jaren. Uiteindelijk koos ik bewust voor een overstap naar hernieuwbare energie, een nieuwe uitdaging waarin ik verder kon bouwen op alles wat ik geleerd had.

1

BOUW JE FUNDAMENT

'Iedereen vertrekt met een andere start, maar dat is slechts een deel van je verhaal. Wat jouw definitie van succes ook is, je bereikt het alleen als je nieuwsgierig blijft, verandering durft te omarmen, en vooral stopt met wachten op goedkeuring van buitenaf en jezelf leert te aanvaarden in alles wat je bent en niet bent. Vandaag al.'

Svetlana Nikolayonok

DE NIEUWE LOOPBAANWERELD: HOE GENERATIES SUCCES ANDERS DEFINIËREN

Enkele decennia geleden leek succes een eenvoudig recept om te volgen: ga naar de universiteit, behaal een diploma, vind een stabiele job en beklim de bedrijfs ladder. Generaties vóór Gen Z zijn vaak opgegroeid met het idee dat hoger onderwijs het gouden ticket was naar een zekere en welvarende carrière. Hard werken, volhouden en loyaal blijven aan één werkgever stond garant voor succes.

Maar zoals ik zelf heb ervaren, en zoals velen nu ondervinden, is de bedrijfs-wereld grondig aan het veranderen, en daarmee ook ons beeld van succes. Niet alleen de spelregels zijn anders geworden, ook het speelveld zelf verschuift voortdurend.

Gen Z (en binnenkort Gen Alpha) zijn opgegroeid in een tijdperk waarin informatie altijd en overal toegankelijk is, waardoor leren niet langer stopt in het klaslokaal. Formeel onderwijs is nog altijd belangrijk, maar met de woorden van arbeidseconoom Eva Van Belle (VUB): we leven in een tijd van 'diploma-inflatie'. Eén diploma is vaak niet meer voldoende om op te vallen op de arbeidsmarkt.

Voor wie opgroeit met een migratieverhaal draagt een diploma bovendien nog een andere lading: het is een manier om de weg van je ouders te eren. Professor Van Belle ziet dat veel studenten met een migratieachtergrond vaak de eersten zijn in hun gezin die hoger onderwijs volgen of afstuderen, en dat er een sterke bewijsdrang in hun identiteit zit. Ze willen laten zien dat het kan, carrière maken in een nieuw land en het soms zelfs beter doen dan je ouders. Ik herken dat. Mijn moeder heeft twee universitaire diploma's en ik voelde van jongs af aan een diepe verantwoordelijkheid om haar niet teleur te stel-

len. Mijn diploma van KU Leuven voelde daarom als meer dan een persoonlijke prestatie: het was een manier om haar inspanningen voor mij te erkennen.

Ongeacht achtergrond of startpunt geldt vandaag voor iedereen: het diploma alleen is zelden nog genoeg. Wat je daarnaast kunt laten zien – vaardigheden, projecten, netwerken, levenservaring en vooral mindset – bepaalt steeds vaker wie eruit springt.

Nora Ed-Daoui, een stem in de media die je later in dit boek nog zult tegenkomen, paste dat principe van het extra stapje al vroeg toe. Tijdens haar studententijd richtte ze mee een vzw op die mensen hielp een job te vinden waar hun talenten tot bloei konden komen. Vooral omdat ze geloofde in het verschil dat zo'n initiatief kon maken.

Een wereld vol mogelijkheden en druk

Dankzij social media, zoals LinkedIn, en globalisering zien we elke dag duizenden opties: banen in andere landen, carrièreswitches, nieuwe opleidingen, startups en reizen. Deze overvloed aan mogelijkheden brengt ook een keerzijde met zich mee. Keuzestress en FOMO (*fear of missing out*) zijn reëler dan ooit. Hoe waardevol die overvloed aan kansen ook is, het kan verlamvend werken en je het gevoel geven dat je altijd iets mist of niet genoeg doet. Meer opties dwingen je ook voortdurend om te kiezen en los te laten wat je niet kiest.

De nieuwe vrijheden die we vandaag ervaren, geven meer ruimte, maar vragen tegelijkertijd ook meer zelfsturing en bewustwording dan ooit tevoren. Hoe meer mogelijkheden, hoe meer twijfel. Je kunt een vaste job en een mooi loon hebben, maar je toch afvragen: 'Waarom doe ik dit eigenlijk? Past dit bij wie ik ben?'

Voor mijn generatie was dat een nieuw geluid. Wij waren de eersten die zulke vragen luidop begonnen te stellen. Waar onze ouders vooral stabiliteit zochten, verlangden wij naar betekenis. Niet alleen wat je doet telt, maar vooral ook waarom.

Bart Van Praet, ooit een collega bij ExxonMobil en vandaag *managing director* en partner bij Boston Consulting Group, vertelde mij dat hij het altijd belangrijk vond om niet alleen in geld betaald te worden, maar ook in ervaringen.

Voor hem zit professioneel succes in voortdurende ontplooiing. In blijven bijleren, nieuwe contexten ontdekken en dingen meemaken die je perspectief verruimen. Vanuit die overtuiging koos hij bewust voor een omgeving waarin hij zich levendig voelde: een internationale context met complexe maar uitdagende projecten over de hele wereld.

Die houding zien we vandaag nog sterker bij Gen Z. Zij nemen geen genoegen meer met enkel een loonstrook. Ze willen vooral dat werk aansluit bij hun waarden, hun ambities en soms ook bij maatschappelijke thema's. Ze zijn minder bereid om langdurig energie te investeren in iets dat innerlijk niet (meer) klopt. Onderzoek van Deloitte³ bevestigt dat 80 à 90 procent van de ondervraagde Millennials en Gen Z zinvol werk cruciaal vindt. Slechts een kleine minderheid, ongeveer 8 à 9 procent, ziet een leidinggevende functie als hoogste professionele ambitie.

Toen ik mijn carrière begon bij ExxonMobil, geloofde ik nog sterk in het idee van een *'job for life'*. Maar naarmate ik professioneel groeide en privé verschillende grote veranderingen doormaakte, veranderde ook mijn kijk op mezelf en op werk. Zingeving, flexibiliteit en impact zijn voor mij belangrijker dan ooit geworden. Niet omdat ik minder loyaal ben aan een werkgever, maar omdat ik bewuster omga met wie ik ben, wat ik nodig heb, en hoe werk in mijn leven past. Het gaat me niet langer om ergens te blijven 'omdat het zo hoort': ik wil blijven groeien, ook als dat betekent dat ik een nieuw pad moet inslaan.

Bovendien verandert technologie ons werk in een tempo dat we nog nooit eerder zagen. Een job die vandaag bestaat, kan morgen geautomatiseerd zijn. Zo verklaarde KBC in 2025 dat haar AI-assistent 'Kate' het werk van 300 voltijdse medewerkers overneemt. Onderzoek van het Steunpunt Werk (KU Leuven) onder leiding van professoren Sarah Vansteenkiste en Nicky Dries toont dat digitalisering vooral de aard van werk grondig wijzigt. Toch leeft de vrees voor een *'robocalyps'*. Zes op de tien werknemers verwachten dat hun job ingrijpend verandert.